

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ»

для магістрів права

Залік

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Тема 1. ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ, ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА

Загальні відомості про реалізацію норм права: поняття, форми реалізації та критерії їх розподілу.

Застосування норм права як особлива форма їх реалізації. Поняття правозастосування, випадки реалізації норм права у формі застосування, специфічні риси застосування права.

Застосування права як правова форма здійснення функцій держави. Підзаконний характер правозастосування та особливості застосування окремих видів правових норм. Об'єкт застосування права. Функції застосування права. Ідеологія застосування права.

Форми (способи) застосування норм права, їх поняття, підстави класифікації та види. Характеристика окремих форм застосування права та випадки їх використання.

Поняття процесу застосування норм права, його характеристика з об'єктивної та суб'єктивної сторони. Поняття стадій застосування норм права; наукові підходи до виділення стадій у правозастосовчому процесі; питання, що підлягають з'ясуванню і вирішенню на окремих стадіях.

Тема 2 . ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ЯК ПРАВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ФОРМИ ЇЇ ЗДІЙСНЕННЯ

Юридичний процес. Місце правозастосовчої діяльності в юридичному процесі. Правозастосовча діяльність як складний багаторівневий процес.

Процедурно-процесуальні форми правозастосовчої діяльності. Права учасників правозастосовчого процесу. Форми та способи правозастосування. Правозастосовчі рішення.

Правосуддя як форма правозастосовчої діяльності. Вплив судової влади на правозастосовчу діяльність. Взаємозв'язок рівня правосуддя та рівня захисту прав і свобод громадян. Судові гарантії прав і свобод особи. Специфічні особливості судової правозастосовчої діяльності.

Установчо-розпорядча форма правозастосовчої діяльності. Виконавчо-розпорядчі органи держави. Значення установчо-розпорядчої форми правозастосовчої діяльності для належної діяльності центральних органів виконавчої влади, об'єднань, підприємств, установ.

Контрольно-наглядова форма правозастосовчої діяльності та її основне призначення. Наслідки контрольно-наглядової форми правозастосовчої діяльності. Контрольно-наглядова форма правозастосовчої діяльності та регулятивні й охоронні правові відносини. Функції окремих органів та контрольно-наглядова форма правозастосовчої діяльності. Організаційно-юридичні засоби управління процесами правозастосування.

Охоронна діяльність. Правоохоронна форма правозастосовчої діяльності. Правопорушення. Правоохоронні органи. Функції держави із забезпечення охорони прав і свобод громадян, фізичних та юридичних осіб від протиправних посягань, забезпечення принципу законності, а також охорони встановленого в державі правопорядку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ ПРАВОЗАСТОСОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 3. ПРАВОЗАСТОСОВЧИЙ АКТ ЯК АКТ ІНДИВІДУАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Правова природа актів застосування норм права, їх основні риси. Поняття та класифікація правозастосовчих актів, способи індивідуалізації правових приписів в правозастосовчому акті. Роль правозастосовчих органів у правовідносинах, що виникають на основі актів застосування права.

Сутність і зміст правозастосовчих актів. Юридична сила правозастосовчих актів. Співвідношення актів застосування права із нормативно-правовими актами. Порядок (процедура) видання правозастосовчих актів, їх структура та вимоги до оформлення.

Застосування норм права у випадках прогалин у праві. Поняття прогалин у праві, способи їх усунення і подолання. Аналогія закону, аналогія права, субсидіарне застосування права. Правила використання інституту аналогії.

Вплив глобалізаційних процесів на внутрішньодержавну правозастосовчу практику, форми та шляхи такого впливу.

Юридична техніка в правозастосовчій діяльності, її методи, засоби та структура. Юридична техніка і законність та ефективність правозастосовчого акту.

ТЕМА 4. ВИМОГИ ДО ПРАВИЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Юридичні засоби законного вирішення справ. Принципи (вимоги) правильного застосування норм права: поняття і класифікація. Характеристика основних принципів правильного застосування права: законності, обґрунтованості, доцільності, справедливості, ефективності.

Ефективність правозастосування та її критерії. Умови забезпечення ефективності правозастосовчої діяльності.

Поняття системи гарантій правильного застосування норм права. Загальні і юридичні гарантії, їх види і роль в забезпеченні правильного правозастосування. Системний характер юридичних гарантій.

Механізм впровадження режиму законності в правозастосовчу діяльність. Соціальний і юридичний механізми та їх особливості. Елементи змісту юридичного механізму і їх роль у впровадженні законності в правозастосовчу діяльність.

Значення правосвідомості суб'єктів правозастосування і актів тлумачення права у механізмі впровадження режиму законності в застосування права. Ефективність дії юридичного механізму.

ТЕМА 5. ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА ЯК СТАДІЯ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Поняття, загальна характеристика та значення тлумачення норм права. Причини, що викликають необхідність тлумачення. Тлумачення норм права як необхідна передумова і компонент їх правильного застосування. Юридична герменевтика як наука і мистецтво тлумачення. Рівні (ступені) юридичного аналізу: аналіз «букви» закону, догматичний та метаюридичний аналіз. Роль критеріїв об'єктивності та науковості у тлумаченні правових норм.

Процес тлумачення норм права і його елементи: суб'єкт, об'єкт, предмет і результат тлумачення. Стадії тлумачення. Механізм з'ясування змісту правової норми.

Поняття способів тлумачення, їх види і основні риси. Поєднання окремих способів тлумачення в процесі тлумачення правових норм.

Обсяг тлумачення, співвідношення дійсного змісту норм права з її текстуальним виразом. Буквальний, розширювальний і обмежувальний способи тлумачення.

Види тлумачення норм права за суб'єктами (за юридичною силою) та за об'єктами. Офіційне і неофіційне тлумачення, їх види і значення в правозастосовчій діяльності.

К.ю.н., доц.

Р.В. Зварич